

Veneration

Jeg havde passeret jernlågen med den lange stentrappe bag mange gange før, altid i den tro at den blot førte til endnu en lille, skaldet hundeluftepark. Byen var trods alt fyldt med disse; de lå spredt rundt omkring og bestod sjældent af mere end en lille græsplæne og nogle træer, der enten berøvede hele parken for sol eller syntes at true med at vælte hvert øjeblik det skulle være. Ikke steder, jeg umiddelbart havde lyst til at begå mig. At jeg alligevel den dag valgte at krydse vejen og træde hen til lågen, skyldtes en årslang, naiv søgen efter en *rigtig* park, et sted hvor jeg kunne gå vild af snoede stier, sætte mig til rette på bænke skjult af vegetation og læse store literære værker eller drømme om at skrive mine egne. En romantisk idé, inspireret af steder som Central Park i New York og Holland Park i London. Jeg opdagede først jernlågen længe efter at jeg havde accepteret at min egen by var alt for lille og kompakt til at gemme på den slags skatte.

På vej hjem fra en kortere gåtur slog jeg ved en tilfældig indskydelse ind af vejen hvor jernlågen lå klemmt inde mellem to rækkehuse. Jeg stoppede uvilkaarligt op da jeg fik øje på den på den anden side af gaden. Blæsten var stærk og bidende kold idet den forsøgte at trække mig videre og væk, men solen skinnede, og hjemme ventede mig kun en præsentation jeg havde lovet min studiegruppe at lave om et emne jeg fandt bedøvende kedeligt, samt en larmende kanariefugl min ekskæreste havde efterladt nogle uger forinden. Før jeg vidste af det, var jeg over gaden.

Jeg lagde begge hænder på den lave låge, og sekundet før de ramte slog det mig, at den måske var låst. Trappen og hvor end den førte hen kunne være privat område og utilgængeligt, og min færd fejlslået på forhånd. Men lågen gled let op og jeg kunne træde ind. Temperaturen syntes at stige et par grader nu hvor jeg var i læ, og jeg trak mit halstørklæde af. To lave trin af gangen bevægede jeg mig op af trappen.

Synet der mødte mig ved toppen fik min puls til at stige af uventet tilfredshed. Det var bestemt mere end en hullet græsplæne – en brostenssti delte sig foran mig og ledte i to forskellige retninger, begges destinationer skjult for mig af træer og buske. Et kort over området blev mig tilbudt af et skilt, som jeg bevidst valgte ikke at studere nærmere, men et hurtigt blik afslørede alligevel, at stedet var større end jeg havde forventet. Men en park var det ikke. Langs stien, nogle steder halvt gemt væk i buskene, stod sten af varierende størrelse og form, den udhuggede skrift på dem lysende op i solen. Jeg befandt mig på en kirkegård.

Jeg frøs midt i et skridt da det gik op for mig hvor jeg var, og en anelse overvældet vred jeg mit halstørklæde i hænderne og drejede hovedet lidt akavet omkring. Jeg var ikke religiøs, og min sans

for højtidelighed var langt mindre end selv de andre ateister og agnostikere, jeg kendte; kirkegårde, mindesmærker og begravelser havde ingen særlig betydning for mig. Ikke mere end supermarkeder, statuer og børnefødselsdage. De var en uundgåelig, måske ligefrem nødvendig del af ethvert bybillede og en slags tegn på menneskelig aktivitet, men forekom mig for banale til at helt at besidde den eksistentielle betydning folk ofte syntes at tillægge dem. Jeg vidste dog at mange folk, også folk jeg holdte af og som holdte af mig, havde en helt anden opfattelse af tingene. Heldigvis var denne del af kirkegården tom for – levende – mennesker, og der var ingen til at bevidne min blasfemiske respektløshed. Alligevel vendte jeg mig mod skiltet og læste grunddigt retningslinjerne for stedet igennem, før jeg begav mig ned af stien.

Ikke mange minutter gik før jeg havde besluttet for at dette var et sted, jeg regelmæssigt ville vende tilbage til. Kirkegården var så godt som den park, jeg havde ledt efter. Højt løftet over gadeniveau havde jeg ikke blot udsigt til hustagene, hvor træer ikke skærmede stedet af som muren om en oase, men var også beskyttet fra bilos og trafiklarm. De eneste hørlige lyde var vindens rusk i bladene og de sagte ekko af mine skridt. Området var gigantisk og til at forsvinde i. Gravstenene blev kun mere mangfoldige jo længere jeg gik, stod som soldater i lige rækker, krummet sammen i rodede grupper eller skjulte sig bag hinanden langs afsides stier. Efterhånden kunne jeg med relativ nemhed datere hver enkelt uden at kigge på den indskrevne dato; ligesom alt andet fulgte også gravstene tidens trend, og i deres højde og form dannede de en bølge, som jeg kunne glide med på gennem de sidste par århundrede. De største og mest intrigant udformede var også de ældste, stammende fra en tid hvor ydmyghed og minimalisme lå langt ude i fremtiden og deres højdepunkt endnu længere. De strakte deres lemmer og spidsen af kors op mod himlen for at komme tættere på Gud, og med guldbogstaver indikerede de at være skænkede af ”hengivne familiemedlemmer”, ”påskønnende medborgere” og, i en afdød præsts tilfælde, ”en taknemmelig menighed” og viste dermed at ikke blot den henfarne, men også dennes efterladte fortjente en plads i Himmerige. Lave, runde sten fra omkring årtusindeskiftet bevidnede derimod om en direkte frygt for at gøre sig bemærket. Omgivet af potteplanter, porcelænsfigurer og røde bloklys samt andre personliggjorte genstande kunne de forveksles med en almindelig dekoration på et typisk middelklassepigeværrelse. Gravstenene ledte mig fra mine tipoldeforældres generation op til mine forældres og tilbage igen, og jeg morede mig med at finde mønstre og tendenser indkodet i kirkegårdens indretning.

Efter en times tid fangede en synderligt moderne udseende sten min opmærksomhed. Den stod som en tynd rektangel, sort og blankpoleret helt ude ved kanten til stien og kastede en kort skygge i ef-

termiddagssolen. Tynde, hvide bogstaver i en sans-serif-font erklærede afdøde ”elsket mand, elsket far” og fortalte at han var død året forinden, født mindre end et årti før jeg selv.

Jeg stoppede foran stenen og stirrede på den. En lille buket blomster og et plastiklegetøjsfly lå som en offergave foran den sorte flade.

Jeg havde en enkelt gang været med min ekskæreste på en anden kirkegård langt herfra for at, med hans ord, besøge hans far, og havde betragtet ham med et misbilligende blik mens han førte en lang, ensidet samtale med den livløse gravsten.

”Vil du sige noget?” spurgte han til sidst med våde kinder og et let smil.

”Døde ører hører intet,” svarede jeg, og vi forlod stedet, tavse, hånd i hånd.

Alligevel fandt jeg mig selv stående her foran den elskede mand og far der kun var ni år ældre end jeg, med mit halstørklæde i et fast greb, et sympatiserende ansigtsudtryk, og rystede beklagende på hovedet.

”Wow,” sagde jeg, ”Det er jeg ked af.”

Det blev starten på en morbid leg. Efter et par sekunders stilhed satte jeg ud for at opsøge de yngste af kirkegårdens beboere, alle der ikke nåede at opleve et halvt århundrede, drevet frem af noget jeg havde sagt halvt i spøg til en ven nogle dage tidligere:

”Jeg vil aldrig blive gammel; på min halvtredsårs fødselsdag kaster jeg mig ud fra en bygning.”

Jeg fulgte systematisk kirkegårdens net af stier rundt til de forskellige områder, hele tiden omhyggelig med ikke at krænke forbuddet mod at træde ind på de privatejede gravsteder, selvom det gjorde min søgen noget sværere. Af og til måtte jeg stille mig på tæer, strække hals og klemme øjnene sammen for at aflæse datoerne på sten, der af blufærdighed eller misantropi var blevet placeret længst væk fra stierne. Men jeg gjorde mit bedste for at stoppe op ved hver eneste grav og inspicere den, som var jeg der i formel, forretningsmæssig anledning. Jeg havde aldrig været god til tal, og gjorde udregningerne mindst tre gange i hovedet før jeg følte mig sikker på at have fundet frem til personens alder og kunne gå videre. I takt med at tiden nærmede sig fyraften begyndte andre levende at dukke op på kirkegården. Hver gang jeg passerede nogen – en sortklædt enke, en familiefar med børn på slæb, en teenager på cykel – sørgede jeg for at lægge ansigtet i sorgmodige folder, mundvigene trukket ned i indestængt smerte, blikket rettet enten mod mine fødder eller mod himlen, men altid mod noget overjordisk. Nogle gange samlede jeg endda mine hænder til bøn. En ganske absurd handling; jeg kunne ikke engang Fadervor udenad.

Da skyggerne begyndte at blive lange havde jeg indsamlet navnene på otte ungt bortgåede, skønt ingen havde været yngre end tredve på dødstidspunktet. Jeg var træt i fødderne og en slags tomt til-

freds med dagens resultat, som, trods jeg ingen idé havde om hvad jeg skulle bruge det til, føltes underligt betydningsfuldt og nævneværdigt, som en liste med afkrydsede navne på modtagere af julekort. Jeg havde besluttet mig for at tage hjem, da en gravsten i et lille aflukke af lave bøgebuske pludselig havde materialiseret sig foran mig. Stenen selv var ny, men banalt klassisk, ru og grå og afrundet i toppen. Området foran den bar derimod præg af tidens materialisme og var beboet af lygter og voksfigurer, kranse og blomster, skåle og dekorerede sten med kærlige indskrifter. Der lå en paperbackroman med en titel jeg ikke genkendte. Jeg trak årstallene på stenen fra hinanden ikke mindre end fem gange for at sikre mig at jeg havde regnet rigtigt. Graven tilhørte en femtenårig.

Jeg nikkede, iført samme beklagende grimasse, og føjede navnet til min mentale liste før jeg gik videre på ben jeg ikke helt kunne mærke. Jeg nåede kun nogle få meter før jeg var ved at snuble, stoppede, begyndte at græde.

Lugten af mine tårer lokkede en midaldrende kvinde til sig; jeg mærkede pludselig en omsorgsfuld hånd på min skulder og så hendes røde jakke lyse op som et undervandsfyrtårn.

”Kære, så, så,” spandt hun og gned min ryg, ”Efter livet venter kun forløsning.”

Jeg gav en ubestemmelig lyd fra mig, tørrede mine øjne med mit halstørklæde.

”Hvem har du mistet?” spurgte hun blidt.

”Min kæreste. Han døde i et biluheld sidste år,” løj jeg.

Hendes blik gled ned mod den gravsten, jeg tilfældigt var endt foran, hvis ejer var død et par år efter jeg blev født, i en alder af syvogfirs. Jeg så hendes ansigtsudtryk ændre sig.

”Han ligger ikke her,” skyndte jeg at forklare, ”Hans forældre er ikke religiøse og ville ikke begrave ham. Jeg kommer her fordi jeg—Det hjælper at kigge på andres—”

Hun nikkede med lukkede øjne, forstod. Tyssede tavst på mig og trak mig ind i en omfavnelser. Hun lugtede svagt af hund.

Jeg begav mig langsomt tilbage af snoede stier og ned af stentrappen, ét trin af gangen, og forlod kirkegården i lyset fra en tidlig solnedgang. Vinden blæste mig stadig lige stærkt i ryggen idet jeg begav mig hjem, og ikke mange var at se på gaderne i min kompakte by. På vej hjem passerede jeg flere af de små, firkantede græsplæneparker, hvor enkelte hundeejere stod med stive skuldre under jakkerne. I en blomsterforretning købte jeg en potteplante med røde blomster og placerede den ved siden af kanariefuglens bur, hvorefter jeg satte mig under den med min yndlingsbog og græd.